

Ngựa là một con vật thông minh, khôn ngoan sống gần gũi, nghĩa tình với con người. Không biết tự bao giờ, hình tượng ngựa trở nên thân thiện, đẹp đẽ qua sự phản ánh của lăng kính văn hóa. Với dáng vẻ mạnh mẽ, sung mãn mà hiền lành, thanh nhã, hình tượng ngựa mang nhiều ý nghĩa biểu trưng rất độc đáo, thú vị trong đời sống văn hóa, tôn giáo, tín ngưỡng của một số dân tộc...

HÌNH TƯỢNG NGỰA TRONG ĐỜI SỐNG TINH THẦN CỦA MỘT SỐ DÂN TỘC

Nguyễn Ngọc Sang

Trong quan niệm của một số dân tộc trên thế giới, ngựa là con vật có bản tính mau lẹ, hăng hái, được xếp vào nguyên lý Dương trong thuyết Âm - Dương, biểu trưng cho yếu tố lửa trong

Ảnh: Internet

thuyết Ngũ hành, một số nơi biểu tượng ngựa còn dùng để tượng trưng cho mặt trời; về phương hướng, Ngọ (ngựa) chỉ phương chính nam. Người phương Tây quan niệm rằng, ngựa xuất phát từ con ngựa có cánh của thần thoại Hy Lạp. Hình ảnh ngựa là đề tài cho nhiều bộ môn nghệ thuật, như điêu khắc, hội họa, văn chương. Đồng thời, ngựa là một trong những chòm sao hoàng đạo của phương Tây, nó được hình tượng hóa qua người bắn cung Sagittarius dưới dạng hình nhân mã. Dân cư Hồi giáo ở Đông Nam Á có tục thờ ngựa, họ coi ngựa là con vật linh thiêng. Ở các nước Đông Á, ngựa là biểu tượng của

chiến thắng, thành công, phổ biến là quan niệm mã đáo thành công. Nhắc tới loài ngựa, người Việt Nam không thể không nhớ đến con ngựa sắt thần kỳ của Phù Đổng Thiên Vương trong huyền sử, cao lớn có khả năng phi nhanh, phun lửa tiêu diệt giặc ngoại xâm và có thể bay lên trời. Từ con vật đời thường, hình tượng ngựa hóa thân vào đời sống văn hóa tâm linh, vào tôn giáo, tín ngưỡng và trở thành con vật linh thiêng.

Trong lịch sử chiến tranh thời trung đại, người Ả Rập ở thế kỷ thứ VII sau công nguyên đã chinh phục phần lớn thế giới bằng những đội kỵ mã tài ba. Loài ngựa chiến của đất nước Ả Rập có thể phi qua sa mạc mà có thể không phải quá chú trọng vào việc nghỉ ngơi, ăn uống. Một con ngựa tốt đối với người dân đất nước này là một tài sản quý giá.

Từ thế kỷ thứ VIII cho đến thế kỷ thứ XI, người Moor ở Bắc Phi đã dùng kỵ binh chiếm chọn cả vùng này và đe dọa đến nước Tây Ban Nha. Dòng máu của giống ngựa Bắc Phi hòa cùng dòng máu ngựa địa phương đã cho ra đời giống ngựa Andalou nổi tiếng cả Châu Phi và châu Âu.

Vào thế kỷ XIII sau công nguyên, với giống ngựa bắt nguồn từ những đồng cỏ phương Bắc, vóc dáng có phần nhỏ hơn, chân ngắn hơn, bồm và đuôi rậm hơn, ít đòi hỏi chăm sóc, sức chịu đựng tốt, có thể sống quanh năm bằng cỏ mọc trên thảo nguyên, đặc biệt thích nghi tốt với khí hậu cận nhiệt đới, quân Mông Cổ đã tung hoành khắp các đất nước châu Á, châu Âu.

Ở Việt Nam, ngựa được xem là loài vật trung thành, tận tụy, đồng thời còn là biểu tượng cho tài lộc, sự thành công. Hình ảnh con ngựa tung vó hý vang biểu tượng cho sự kiêu hãnh, tự do và thanh khiết.

Từ xưa đến nay, biểu tượng 12 con giáp chiếm một vị trí nhất định trong đời sống văn hóa, tín ngưỡng của người Việt. Ngựa đứng vị trí thứ 7 trong 12 linh vật, sau chuột, trâu, cọp, mèo, rồng, rắn. Theo quan niệm dân gian, ngựa là loài vật vô cùng trung thành, tình nghĩa. Về nhân tướng, theo quan niệm Phương Đông, những người sinh năm ngựa thường có cá tính phóng khoáng, mẫn tiệp, có nghị lực, sống tình nghĩa, ít để bụng. Gặp việc gì họ cũng bắt tay làm ngay, không chần chừ do dự, nhưng đôi lúc cũng hơi nóng vội.

Với niềm tin mã đáo thành công, năm Giáp Ngọ 2014 đến cùng những hứa hẹn, cơ hội, niềm hy vọng, nhưng chắc chắn cũng sẽ có không ít thách thức mới, đòi hỏi chúng ta phải sẵn sàng chạy đua cùng cuộc sống hiện đại. Chỉ cần nỗ lực hết mình trong công việc, sống hết lòng với gia đình thì năm Giáp Ngọ chắc chắn sẽ mang lại sự thành công, niềm hạnh phúc cho mỗi người.

Hình tượng ngựa mang nhiều ý nghĩa biểu trưng khác nhau trong đời sống tinh thần của từng cộng đồng, tôn giáo. Việc tìm hiểu, nhìn nhận, quy chiếu hình tượng ngựa trong những khía cạnh văn hóa, tín ngưỡng đa chiều sẽ giúp chúng ta có cái nhìn phong phú và toàn diện hơn về đời sống tinh thần của từng dân tộc.

Ảnh: Internet